

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupíčkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **J. L.**, zastoupený Mgr. Janem Konečným, advokátem se sídlem Žampachova 1729/12, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského Kraje**, se sídlem tř. Tomáše Bati 21, Zlín, **za účasti:** EG.D, a. s., se sídlem Lidická 1873/36, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 3. 2024, č. j. 30 A 1/2024-94,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobci **s e v r a c í** soudní poplatek ve výši 1 000 Kč, který bude vyplacen k rukám jeho zástupce Mgr. Jana Konečného, advokáta, z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Městský úřad Holešov (dále též „vyvlastňovací úřad“) vydal na žádost osoby zúčastněné na řízení (dále též „vyvlastnitel“) dne 9. 8. 2023 rozhodnutí č. j. HOL-6868/2023/SÚ/AH, jímž podle § 24 odst. 3 písm. a) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění platném do 30. 6. 2023 (dále též „zákon o vyvlastnění“), omezil žalobcovo vlastnické právo k části pozemku p. č. X, v k. ú. N., a to zřízením věcného břemene ve prospěch vyvlastnitel. Věcné břemeno spočívá v právu zřídit a provozovat na pozemku

zařízení distribuční soustavy, a to kabel NN a uzemnění včetně všech součástí a příslušenství. Rozsah věcného břemene činí 76,64 m² při délce 154,06 m (výrok I). Dále vyvlastňovací úřad stanovil náhradu za zřízení věcného břemene ve výši 4 307 Kč a určil, že vyvlastnitel je povinen zahájit uskutečňování účelu vyvlastnění nejpozději do 4 let od právní moci rozhodnutí o vyvlastnění (výroky II a III). Současně výrokem IV stanovil, že vlastnické právo žalobce k pozemku vyvlastněním nezaniká.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 10. 2023, č. j. KUZZL 94526/2023, na základě žalobcem podaného odvolání změnil rozhodnutí o vyvlastnění tak, že nově stanovil lhůtu pro uskutečnění záměru v délce 2 let, zrušil jeho výrok IV a z výrokové části i odůvodnění odstranil zmínky o použití zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon).

II.

[3] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce v rozsahu výroku o vyvlastnění žalobou, kterou Krajský soud v Brně (dále též „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud předeslal, že rozhodnutí žalovaného přezkoumal pouze v rozsahu výroku o vyvlastnění. Pravomoc přezkoumat zákonnost výroku o náhradě za zřízení věcného břemene totiž mají soudy rozhodující v občanském soudním řízení. Nezabýval se proto námitkami, že znalecký posudek předložený vyvlastnitelem stanovil výši náhrady nesprávným způsobem, a že žalobcem opožděně předložený znalecký posudek měl být zohledněn jako důkaz vyvracející správnost posudku předloženého vyvlastnitelem. Dále nepřisvědčil žalobci, že by domněle vadný posudek předložený vyvlastnitelem mohl být překážkou meritorního rozhodnutí o vyvlastnění. Netrpěl totiž takovými vadami, aby jej vůbec nebylo možné považovat za způsobilý podklad pro rozhodnutí.

[4] Krajský soud se následně zabýval námitkou nesprávného vypořádání žalobcovy žádosti o prodloužení lhůty k předložení znaleckého posudku. Přisvědčil žalobci, že vyvlastňovací úřad měl jeho podání posoudit jako žádost o prominutí zmeškání úkonu. Žalobce však nevylicil a ani nedoložil důvody, které mu bránily ve včasném předložení znaleckého posudku. Nadto samotný posudek předložil až dne 12. 6. 2023, přestože byl vyhotoven dne 22. 5. 2023. I pokud by tedy vyvlastňovací úřad posoudil žalobcovu žádost správně, nemohl by jeho žádosti vyhovět.

[5] Podle krajského soudu se žalovaný rovněž zabýval veřejným zájmem na realizaci stavby. Jeho existenci dovedl jednak z právní úpravy energetického zákona a z posouzení předmětu stavby a dále aproboval závěry vyvlastňovacího úřadu, který se touto otázkou obsáhle zabýval. Žalobce ostatně existenci veřejného zájmu či jeho intenzitu žádnými konkrétními námitkami nezpochybnil. Stejně tak se žalovaný zabýval námitkou neurčitosti výroku o zřízení věcného břemene. Vzhledem k tomu, že součástí spisu je geometrický plán, není zřejmé, z čeho žalobce dovozoval, že rozsah omezení vlastnického práva nebyl řádně vymezen. Použití termínu *věcné břemeno* namísto *služebnosti* pak vychází z rozdílné terminologie soukromého a veřejného práva.

[6] Krajský soud souhlasil s žalobcem, že žalovaný pochybil, pokud jej s námitkou proti trase vedení podzemního kabelu odkázal na územní řízení, v němž si měl pro svou

pokračování

hospitalizaci zvolit zástupce. I přes tyto nesprávnosti však rozhodnutí žalovaného v přezkumu zákonnosti ob stojí. Žalovaný se totiž námitkou zpochybňující zvolenou trasu věcného břemene zabýval, když poukázal na to, že ji žalobce uplatnil opožděně, a vyvlastňovací úřad proto neměl povinnost k ní přihlížet. K tomu soud dodal, že žalobce byl o lhůtě k uplatnění námitek a důkazů řádně poučen. Při ústním jednání dne 22. 6. 2023 však žádné námitky proti zvolené trase podzemního elektrického vedení neuplatnil a neučinil tak ani v žádném ze svých předchozích podání. Poprvé tak učinil až v podání ze dne 21. 7. 2023, kde uvedl, že hodlá předmětný pozemek stavebně využít a bez bližších podrobností zmínil i změnu trasy vedení. Za daných okolností byl závěr žalovaného o opožděnosti uvedené námitek správný. Z hlediska postupu vyvlastňovacího úřadu je bez významu, že žalobce vyjádřil nesouhlas s trasou podzemního elektrického vedení vůči vyvlastniteli již před zahájením vyvlastňovacího řízení. Vyvlastňovací úřad nemohl z dřívějších podání dovozovat a domýšlet, že dané námitky a výhrady stále platí i pro vyvlastňovací řízení.

[7] Závěrem krajský soud konstatoval, že na projednávaný případ dopadá úprava obsažená v liniovém zákoně. Žalobce však ani náznakem neuvedl, jak mohl být zkrácen na svých právech postupem žalovaného, který z důvodu opomenutí vyvlastňovacího úřadu neuplatnil ustanovení liniového zákona, která žalobce znevýhodňují. Žalobce naopak výslovně uvedl, že jde o vadu, která je ve své podstatě pro něj příznivá.

III.

[8] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedených pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem, že znalecký posudek předložený vyvlastnitelem netrpí takovými vadami, aby byl vyloučen jako podklad pro vyvlastnění. O jeho pochybné kvalitě svědčí znalecký posudek předložený stěžovatelem. Sám krajský soud připustil, že výše náhrady může být relevantní pro posouzení proporcionality újmy a záměru. Ke znaleckému posudku předloženému stěžovatelem tak mělo být přihlédnuto bez ohledu na pozdní předložení. Pokud se s ním správní orgány nevypořádaly, jedná se o zásadní vadu řízení, kvůli níž nebylo možné ve věci meritorně rozhodnout. Jestliže pak vyvlastňovací úřad bez dalšího uvážení použil pro stanovení výše náhrady částku uvedenou ve znaleckém posudku, *de facto* přenesl rozhodovací pravomoc na znalce. Takový postup je nezákonný a protiústavní. Stěžovatel shrnul, že rozhodnutí žalovaného ani napadený rozsudek nereflektují dva zásadně rozdílné znalecké posudky ani vytčené vady znaleckého posudku vyvlastnítele, což je činí vadnými.

[9] Dále krajský soud pochybil při vypořádání námitek týkající se žádosti o prominutí zmeškání úkonu. Datum vyhotovení znaleckého posudku nelze považovat za datum, kdy se posudek dostal do dispozice stěžovatele. Nestalo se tak dříve než 15 dnů před předáním znaleckého posudku vyvlastňovacímu úřadu. Nespojil-li přitom stěžovatel s doložením znaleckého posudku důkazy o tom, že na jeho straně byly závažné důvody, pro které nepředložil znalecký posudek včas, měl být poučen a vyzván k odstranění vad podání. To se však nestalo.

[10] Přestože pak krajský soud připouští, že vyvlastňovací úřad disponoval korespondencí stěžovatele s vyvlastnitelem, v níž zpochybnil zvolenou trasu vedení záměru, přisvědčil názoru správních orgánů, že tuto námitku stěžovatel vznesl po koncentraci řízení. I jednání účastníků však patří do procesu vyvlastnění, byť se odehrává před zahájením řízení. Za dané situace se měl proto vyvlastňovací úřad zabývat alternativním řešením záměru. Podle stěžovatele by se touto otázkou měl ostatně zabývat z úřední povinnosti, jelikož optimálnost navrhovaného řešení lze vnímat jako jednu ze zákonných podmínek vyvlastnění.

[11] Závěrem stěžovatel uvedl, že i vzhledem k vysokému počtu vad ve správním řízení byla narušena jeho právní jistota a právo na spravedlivý proces, což je dostatečný důvod pro zrušení napadených rozhodnutí. Správní orgány by se totiž měly držet zákonných mantinelů. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, případně aby zrušil rovněž rozhodnutí správních orgánů. Zároveň požádal, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

IV.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že se na stranách 7 až 9 rozhodnutí o odvolání vypořádal se znaleckým posudkem předloženým stěžovatelem i s namítanou změnou trasy vedení distribuční soustavy, přestože byly tyto námitky uplatněny po koncentraci. V dalším odkázal na jím vydané rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[13] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] S ohledem na podstatu kasačních námitek považuje Nejvyšší správní soud obdobně jako krajský soud za významné předeslat, že v souladu s § 28 odst. 1 zákona o vyvlastnění nemají správní soudy pravomoc k tomu, aby přezkoumaly zákonnost výroku o náhradě za vyvlastnění podle § 24 odst. 4 téhož zákona (k ústavní konformitě rozdělení soudního přezkumu výroku o vyvlastnění a výroku o náhradě za vyvlastnění mezi správní a civilní větve soudnictví viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 1 As 176/2019-53). S tímto v patrnosti pak posoudil projednávanou kasační stížnost.

[16] V prvním okruhu kasačních námitek stěžovatel dovozuje, že znalecký posudek ze dne 5. 8. 2022, č. 312/2022, vypracovaný znalcem ZNALECKÝ ÚSTAV ČESKÝ KRUMLOV s. r. o., který předložil vyvlastnitel, trpí takovými vadami, pro něž měl být posouzen jako nezpůsobilý podklad pro vyvlastnění. Jednalo se tak podle něj o objektivní překážku pro vydání meritorního rozhodnutí o vyvlastnění.

pokračování

[17] V obecné rovině Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že znalecký posudek ze dne 22. 5. 2023, č. 026134/2023 (379/2023), vypracovaný znalcem Ing. Vladimírem Vaculíkem, který stěžovatel předložil ve vyvlastňovacím řízení, představoval řádný důkazní prostředek ve vyvlastňovacím řízení, byť jej stěžovatel předložil po uplynutí lhůty stanovené v § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění.

[18] Dle citovaného ustanovení platí, že se náhrada stanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného, pokud jej vyvlastňovaný předloží vyvlastňovacímu úřadu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy bylo vyvlastňovanému doručeno uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení, v opačném případě se náhrada stanoví na základě znaleckého posudku podle § 5 odst. 2 písm. a) vyhotoveného na žádost vyvlastnitelce; ustanovení § 10 odst. 4 tím není dotčeno. Nedodržení lhůty stanovené v citovaném ustanovení má tedy za následek pouze to, že se náhrada za vyvlastnění nestanoví na základě znaleckého posudku vyhotoveného na žádost vyvlastňovaného (stěžovatele). Jinými slovy, neuplatní se zákonem preferovaný způsob určení náhrady za vyvlastnění vycházející z předpokladu, že náhrada za vyvlastnění představuje významnější otázku pro vyvlastňovaného, kterému možnost výběru znalce zmenšuje prostor i důvody, proč s tímto oceněním nesouhlasit, nebo uplatňovat námitky vůči osobě znalce (srov. Hanák, J., Židek, D., Černocký, R. Zákon o vyvlastnění. Komentář. Wolters Kluwer, Praha, 2022). To však neznamená, že by se znalecký posudek předložený po uplynutí zákonem stanovené lhůty nestal podkladem pro rozhodnutí, a mohl být ze strany vyvlastňovacího úřadu zcela pominut. Takto právní úprava § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění koncipována není.

[19] Nepřihlížet vůbec ke znaleckému posudku, který vyvlastňovaný předložil po lhůtě uvedené v § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění, jako k důkaznímu prostředku, lze pouze na základě zásady koncentrace, jíž je vyvlastňovací řízení vedeno. Podle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění totiž platí, že *námitky proti vyvlastnění a důkazy k jejich prokázání mohou být uplatněny nejpozději při ústním jednání; k později uplatněným námitkám a důkazům se nepřihlíží. O tomto následku musí být účastníci poučeni v uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení.* Citované pravidlo tedy potvrzuje, že vyvlastňovaný může uplatňovat námitky proti vyvlastnění a důkazy k jejich prokázání až do ukončení ústního jednání. Z toho plyne, že do tohoto okamžiku (ukončení ústního jednání) je třeba na znalecký posudek, byť předložený po uplynutí lhůty stanovené v § 20 odst. 1 zákona, nahlížet jako na standardní důkazní prostředek k určení náhrady za vyvlastnění, s nímž se vyvlastňovací úřad musí vypořádat v rámci volného hodnocení důkazů. Podle právní úpravy totiž vyvlastňovací úřad stanovuje výši náhrady za vyvlastnění *na základě znaleckého posudku, nikoliv podle něj.* Nepřebírá tedy výsledek znaleckého posouzení bez dalšího, nýbrž je hodnotí jako každý jiný důkaz vyjma toho, že nemůže přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů. Posuzuje však, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 Ads 19/2013-35, a dále též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 583/2001, a ze dne 19. 8. 2014, sp. zn. 21 Cdo 2939/2013, závěry v nich vyslovené jsou s ohledem na jejich obecnou platnost využitelné i pro správní řízení, které nevykazuje ve vztahu k hodnocení jednotlivých typových důkazních prostředků žádná specifika). Má-li pak správní orgán k téže otázce k dispozici dva

rovnocenné, ale co do závěru odlišné znalecké posudky, nepřísluší mu, aby sám bez dalšího uvážil, který z nich použije pro rozhodná skutková zjištění a který nikoliv, ale je povinen odstranit jejich vzájemné rozpory a nesrovnalosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2010, č. j. 7 Afs 50/2010-60, č. 2138/2010 Sb. NSS). Obecně proto platí, že je povinností vyvlastňovacího úřadu vypořádat se výše popsaným způsobem i s posudkem předloženým vyvlastňovaným po lhůtě uvedené v § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění, avšak před uplynutím lhůty uvedené v § 22 odst. 2 téhož zákona.

[20] V projednávané věci není sporu o tom, že stěžovatel předložil vyvlastňovacímu úřadu svůj znalecký posudek dne 12. 6. 2023, přičemž poslední den lhůty ve smyslu § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění připadl na den 16. 5. 2023. Nepředložil tedy svůj znalecký posudek ve stanovené lhůtě, avšak učinil tak před okamžikem, kdy bylo řízení koncentrováno. Ten nastal dne 22. 6. 2023, kdy se konalo ústní jednání ve věci. Jednalo se tedy o přípustný důkaz, a potud je třeba dát stěžovateli za pravdu.

[21] Uvedené však nemá vliv na zákonnost postupu správních orgánů a krajského soudu. Jak již bylo uvedeno, dle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění je řízení koncentrováno konáním ústního jednání. Do tohoto okamžiku tedy mohou být vzneseny námítky a uplatněny důkazy k prokázání relevantních okolností. Jak přitom dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 2. 2007, č. j. 3 As 63/2006-136: *„Odvolací řízení tvoří spolu s řízením v prvním stupni jeden celek, a proto se koncentrační zásada vztahuje i na odvolací řízení, nejen na řízení v prvním stupni. Žalovaný souhlasí se závěry soudu, že námítky a připomínky, které nebyly uplatněny v souladu s koncentrační zásadou v řízení v prvním stupni, nemohou být posléze uplatněny v odvolání, resp. nemůže k nim být přihlédnuto. Z toho posléze dovozuje, že tyto námítky nemohou obstát ani jako žalobní důvody či důvody pro podání kasační stížnosti. V tomto ohledu poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2005, sp. zn. 5 As 44/2003.“* (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2022, č. j. 8 As 222/2021-45, bod 19).

[22] Stěžovatel však před ústním jednáním a ani při něm nezpochybnil samotnou způsobilost znaleckého posudku vyvlastnítele jako podkladu pro vydání rozhodnutí o vyvlastnění. Před ústním jednáním pouze požádal o prodloužení lhůty pro předložení vlastního znaleckého posudku, který jako takový předložil dne 12. 6. 2023, a při ústním jednání pak ve vztahu ke znaleckému posudku vyvlastnítele uvedl konkrétně pouze to, že s jeho obsahem nesouhlasí, neboť je vypracován chybně a požaduje náhradu ve výši dle svého znaleckého posudku. Stěžovatel tak zřetelně namítal vady znaleckého posudku vyvlastnítele spočívající v chybném výpočtu výše náhrady, přičemž k tomu odkazoval na svůj znalecký posudek. Takovými vadami, jak již Nejvyšší správní soud předeslal výše, by se však mohl zabývat pouze soud rozhodující v civilním řízení podle části V. o. s. ř., neboť se jedná pouze o otázku, zda byla správně stanovena výše náhrady za vyvlastněné pozemky, bez vlivu na zákonnost výroku o samotném vyvlastnění.

[23] Nejvyšší správní soud se pak plně ztotožňuje s posouzením krajského soudu, že znalecký posudek vyvlastnítele nevykazuje ani při konfrontaci se znaleckým posudkem stěžovatele *prima facie* takové nedostatky, aby na jeho základě vůbec nemohlo dojít k vyvlastnění ve formě zřízení věcného břemene. Vada tvrzená stěžovatelem v žalobě [stanovení ročního užitku ze simulovaného nájemného ze zjištěné ceny namísto z obvyklé

pokračování

výše nájemného podle § 39a odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 441/2013 Sb.] nedosahuje takové intenzity, aby na tento znalecký posudek nemohlo být vůbec nahlíženo jako na relevantní důkazní prostředek. Může se případně jednat toliko o obsahovou chybu spočívající ve volbě chybné hodnoty pro stanovení výše náhrady s možným vlivem na věcnou správnost odborných závěrů. Tyto námitky je však nutno řešit, jak již bylo výše uvedeno, v řízení dle části V. o. s. ř., neboť se vztahují k výroku o náhradě za vyvlastnění. Jak vysvětlil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 176/2019-53: *„Namítá-li vyvlastňovaný vady tohoto znaleckého posudku, je namístě, aby se civilní soud jeho námitkami zabýval a výši náhrady na jejich základě přezkoumal. V tomto soudním řízení může civilní soud například vyslechnout znalce s požadavkem na objasnění způsobu výpočtu ceny a podkladů, na jejichž základě obvyklou cenu stanovil, či vyžádat zpracování nového posudku, a následně změnit výrok o náhradě za vyvlastnění, dospěje-li k závěru, že posudek byl nekompletní, nepřezkoumatelný, věcně nesprávný či jinak nesplňoval požadavky na něj kladené. Má také moderační právo dle § 28 odst. 3 zákona o vyvlastnění.“*

[24] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že stěžovatel sice předložil svůj znalecký posudek včas pro to, aby tento mohl být hodnocen jako důkaz. Spojil jej však pouze s námitkami týkajícími se správnosti výše určené náhrady, což nemůže mít bez dalšího vliv na výrok vyvlastňovacího úřadu o samotném vyvlastnění. Zároveň znalecký posudek vyvlastnítele nevykazoval žádné zjevné vady, pro které by jej nebylo možné pokládat za splnění náležitosti dle § 18 odst. 3 písm. d) zákona o vyvlastnění.

[25] Nelze rovněž přisvědčit námitce stěžovatele, že se správní orgány vůbec nevypořádaly s jím předloženým znaleckým posudkem. Je pravda, že vyvlastňovací úřad k němu nepřihlédl s chybným poukazem na uplynutí lhůty podle § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění. Jak bylo vysvětleno výše, opožděné předložení znaleckého posudku nezbavuje vyvlastňovací úřad povinnosti se jím zabývat jako jedním z důkazních prostředků, pakliže dosud neuplynula koncentrační lhůta. Hodnocení znaleckého posudku předloženého stěžovatelem nicméně provedl na základě odvolacích námitek žalovaný především na straně 7 rozhodnutí o odvolání. Pochybení vyvlastňovacího úřadu tak bylo zhojeno v řízení před žalovaným, které tvoří spolu s řízením v prvním stupni jeden celek (viz rozsudek č. j. 3 As 63/2006-136). Proti tomuto posouzení přitom mohl stěžovatel brojít, jak již bylo výše uvedeno, v řízení dle části V. o. s. ř., neboť se vztahuje k výroku o náhradě za vyvlastnění.

[26] Kasační námitku, podle níž měl vyvlastňovací úřad *de facto* přenést rozhodovací pravomoc na znalce tím, že bez dalšího uvážení použil pro stanovení výše náhrady částku dle znaleckého posudku vyvlastnítele, uplatnil stěžovatel poprvé až v řízení o kasační stížnosti. Nic přitom nebránilo tomu, aby ji uplatnil již v žalobě. Jedná se proto o nepřípustnou námitku podle § 104 odst. 4 s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 5 Afs 91/2012-41, či např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2015, č. j. 6 As 68/2015-32, a ze dne 21. 8. 2020, č. j. 4 Azs 162/2019-47).

[27] Nejvyšší správní soud neshledal rovněž namítané pochybení ve způsobu, jakým krajský soud hodnotil žádost stěžovatele o prodloužení lhůty k předložení znaleckého posudku, respektive o prominutí zmeškání úkonu. Krajský soud zcela správně konstatoval,

že vyhovět žádosti lze pouze při kumulativním splnění podmínek stanovených v § 41 správního řádu. Stěžovatel přitom nesplnil podmínku uvedenou v odstavci 2 věty druhé, dle níž *s požádáním je třeba spojit zmeškaný úkon, jinak se jím správní orgán nezabývá*, ani podmínku stanovenou v odstavci 4, dle níž *správní orgán promine zmeškání úkonu, prokáže-li podatel, že překážkou byly závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění*. Ke své žádosti ze dne 15. 5. 2023 nepředložil znalecký posudek ani důkazní prostředky prokazující existenci závažného důvodu, který bránil jeho včasnému předložení (bez zavinění stěžovatele). Pouze v ní konstatoval: „Z důvodu doložení dokladů pro zpracování znaleckého posudku žádám o prodloužení lhůty k doručení znaleckého posudku v rámci Vaší výzvy HOL-11556/2023/SÚ/AH, spi. Zn. 1556/2023. Plocha je určena územním plánem k zástavbě a máme zde záměr vybudovat zemědělskou stavbu pro skladování. Zpracování znaleckého posudku je zadáno u Ing. Vladimíra Vaculíka bytem X, ičo: 13402561. Žádám o prodloužení lhůty do 30. 6. 2023.“ Za této situace nebylo povinností vyvlastňovacího úřadu vyzvat stěžovatele k odstranění vad podání. Jednak z věty druhé citovaného § 41 odst. 2 plyne, že nespojí-li žadatel s podáním žádosti zmeškaný úkon, správní orgán se jeho žádostí nezabývá. Krom toho podání stěžovatele netrpělo vadami ve smyslu § 37 odst. 3 správního řádu. Z jeho žádosti bylo patrné, kdo ji činí, které věci se týká a co se navrhuje; stěžovatel rovněž uvedl, že žádá o prodloužení lhůty (pouze) z důvodu doložení podkladů pro zpracování znaleckého posudku. Správní orgán není povinen poučovat žadatele o tom, že jím uvedený důvod není perspektivou správního řádu dostatečně závažný a je třeba „přidat na intenzitě“. Nadto lze mít pochybnosti o tom, že by případné pochybení vyvlastňovacího úřadu při hodnocení žádosti o prominutí zmeškání úkonu v podobě předložení znaleckého posudku mohlo mít samo o sobě vliv na zákonnost výroku o vyvlastnění. Smyslem předložení znaleckého posudku je totiž pouze stanovení adekvátní výše náhrady za vyvlastnění, tedy opět otázka, jejíž věcné posouzení přísluší soudům v řízení dle části V. o. s. ř.

[28] Nejvyšší správní soud se ztotožnil rovněž se závěrem krajského soudu, že námitku změny trasy vedení stěžovatel uplatnil v řízení před vyvlastňovacím úřadem až po uplynutí koncentrační lhůty. Ta, jak již bylo uvedeno výše, uplynula dne 22. 6. 2023, kdy se konalo ústní jednání ve věci. Stěžovatel však v řízení před vyvlastňovacím úřadem vznesl předmětnou námitku až v písemném podání ze dne 21. 7. 2023 doručeném téhož dne vyvlastňovacímu úřadu. Jedná se tak v souladu s § 22 odst. 2 vyvlastňovacího zákona o opožděnou námitku. Za této situace nemohl vyvlastňovací úřad k dané námitce přihlížet.

[29] Na absenci povinnosti vyvlastňovacího úřadu zabývat se alternativní trasou vedení nic nemění ani prostý nesouhlas s umístěním kabelu spolu s návrhem na jeho přeložení na sousední pozemek, který stěžovatel vyjádřil v kontraktačním řízení s vyvlastnitelem, které předcházelo zahájení vyvlastňovacího řízení. Z judikatury shrnuté v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2024, č. j. 7 As 249/2022-28, plyne, že vyvlastňovací orgány nemají povinnost v rámci vyvlastňovacího řízení posuzovat, zda existují alternativní varianty řešení stavebního záměru a podrobně vyhodnotit každou v úvahu přicházející alternativní trasu (umístění) veřejně prospěšné stavby, které se vyvlastňovací řízení týká. Jejich úkolem je *„přesvědčivě zdůvodnit, z jakých důvodů nelze realizovat kvalifikovaný relevantní návrh konkrétního alternativního řešení.“* K tomu by však v souladu s rozsudkem č. j. 8 As 222/2021-45 bylo nutné, aby *„uplatněné námitky ve vyvlastňovacím řízení byly dostatečně konkrétní a kvalifikované, ale současně aby takové námitky proti trase stavby vlastník pozemku vznesl v rámci koncentrační lhůty stanovené v § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění (viz*

pokračování

rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2021, čj. 7 As 70/2021-29).“ Jak již bylo výše uvedeno, taková situace v nynějším řízení nenastala. Stěžovatel ve vyvlastňovacím řízení vznesl námitku proti trase podzemního elektrického vedení až v písemném podání ze dne 21. 7. 2023. Navíc se – stejně jako ve věci posuzované osmým senátem – spíše jednalo o reprodukci návrhu stěžovatele, který ohledně jiného vedení předmětné stavby vyvlastniteli předložil před zahájením vyvlastňovacího řízení. Ničím nepodložený prostý nesouhlas ostatně ani nelze považovat za dostatečně konkrétně zdůvodněnou námitku alternativního řešení záměru (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2024, č. j. 4 As 277/2023-50, ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020-66, publ. pod č. 4118/2021 Sb. NSS, či ze dne 24. 11. 2021, č. j. 10 As 365/2021-94, v němž soud mimo jiné vyslovil, že *„veřejně prospěšnou stavbu nelze postupně odsouvat z trasy určené územním rozhodnutím na pozemky dalších a dalších soukromých vlastníků, kteří by byli na svých právech dotčeni stejně jako žalobci v této věci a stejně jako oni by se bránili tím, že trasa přece může vést o něco dál“*). Za nastalé situace nemohou mít závěry plynoucí z judikatury připouštějící za určitých podmínek relevanci námitek týkajících se trasy liniové stavby ve vyvlastňovacím řízení žádný vliv na závěry krajského soudu v nynější věci.

[30] Důvodná není ani poslední námitka stěžovatele, dle níž je dostatečným důvodem pro zrušení rozhodnutí správních orgánů pro nezákonnost již samotný počet vad, které řízení před správními orgány provázely, jelikož byla narušena jeho právní jistota a právo na spravedlivý proces. Jednak je nezbytné zdůraznit, že ačkoliv správní řízení skutečně provázela některá pochybení, vždy se jednalo o pochybení, která neměla vliv na zákonnost rozhodnutí správních orgánů (jak ostatně v žalobě přiznal sám stěžovatel, některá byla dokonce v jeho prospěch). Je pak jisté žádoucí, aby se žádná pochybení ve správních (či soudních) řízeních nevyskytovala, případně aby byl jejich počet minimalizován. Vždy je však nezbytné rozlišit, zda ta která pochybení měla vliv na zákonnost rozhodnutí. Pokud nikoliv (a to žádným myslitelným způsobem), bylo by značně neekonomické a přehnaně formalistické pouze správní orgány „školit“, bez konkrétního dopadu na výsledek věci. K tomu by mělo být dostatečné již samotné vytknutí vad ze strany soudů. Navíc by došlo i k nedůvodnému protahování předmětných řízení, což zcela jistě není žádoucí. Samotné kritérium „vysokého počtu vad“ by pak právě naopak narušovalo právní jistotu účastníků řízení, neboť s ohledem na individuální charakter jednotlivých případů by nebylo možné je paušálně vymezit.

[31] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci soud rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože podle obsahu spisu mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[33] Výrok ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení vychází z § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů hodných zvláštního zřetele jí může soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. V daném řízení osoba zúčastněná na řízení neplnila žádné povinnosti, které by jí soud uložil, přičemž nebyly shledány ani žádné další důvody hodné zvláštního zřetele, které by právo na náhradu nákladů odůvodňovaly.

[34] Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003-44).

[35] Protože Nejvyšší správní soud nerozhodl o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, rozhodl podle § 10 odst. 1 věty první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, o vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh ve výši 1 000 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2024

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu